

Rondetafelgesprek Warmte, elektriciteit en CO₂-reducties, 23 maart 2022

Nederland bevindt zich in de overgangsfase van fossiele energie naar 'oranje-groene' energie: zelf opgewekte duurzame energie. Juist in de huidige tussenfase is onze afhankelijkheid van energie-import groot. Het versnellen van de energietransitie is daarop het beste antwoord. Zo beëindigen we de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen, verlagen we de energiekosten voor huishoudens en bedrijven en dringen we de uitstoot van broeikasgassen terug.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) is daarom verheugd met het openstellingsbudget van 13 miljard euro in de komende ronde van de SDE++. De recente [studie van Aurora](#) laat zien dat een ruim budget hard nodig is om duurzame warmte, hernieuwbare gassen en elektrificatie aan bod te laten komen. Bij hoge energie- en ETS-prijzen zal maar een deel van het geld daadwerkelijk hoeven worden uitgekeerd; de regeling is dan nog steeds zeer belangrijk als 'vangnet' voor het geval de prijzen weer dalen. Daarbij is het goed dat het kabinet de ETS-prijsprognose uit de second opinion als uitgangspunt hanteert, waardoor extra ruimte is gevonden in het openstellingsbudget. Afhankelijk van de mix, verwachten we dat deze ronde zes tot acht megaton CO₂-besparing op kan leveren.

Richt vanaf 2023 de SDE++ structureel op het opschalen van alle benodigde technieken

Met het ruime openstellingsbudget dat het kabinet heeft aangekondigd is de kans zeer groot dat in 2022 duurzame warmteprojecten (zoals geothermie, zonthermie en aquathermie), hernieuwbare gassen en elektrificatie goed aan bod komen. Duurzame warmteprojecten vielen de afgelopen twee jaar buiten de boot, terwijl ze hard nodig zijn in de transitie en rechtstreeks aardgas vervangen, nu actueler dan ooit. De verbrede SDE++ stimuleert inmiddels een breed palet aan technieken die CO₂-emissie reduceren en de energie-onafhankelijkheid vergroten. Die concurreren met elkaar op de laagste subsidiekosten per ton vermeden CO₂. Dat is kosteneffectief, maar maakt het lastig om technieken gehonoreerd te krijgen die onmisbaar zijn voor verduurzaming van warmte (in gebouwde omgeving, industrie en glastuinbouw) en de productie van hernieuwbare gassen. Het is essentieel dat ook na dit jaar structureel geborgd is dat deze technieken van de grond komen. De NVDE stelt voor:

- **Zorg dat in de systematiek met hekjes en domeinen vanaf 2023 structureel voldoende budget in de domeinen hoge-temperatuur warmte, lage-temperatuur warmte en duurzame gassen wordt ingezet en verhoog voor deze domeinen de maximum subsidie-intensiteit. Voor deze opties is een inhaalslag nodig om de bijbehorende doelen in het Klimaatakkoord te halen, en met name de opties die flexibel leveren zijn nog relatief duur.**

- *Het is goed dat gekozen is voor een **plafond voor CCS**. CO₂-opslag biedt een zinnige tijdelijke oplossing waar nog fossiele energie in de industrie wordt gebruikt en is in de toekomst onvermijdelijk om negatieve emissies te realiseren in het pad naar klimaatneutraliteit. In combinatie met het ruime openstellingsbudget wordt voorkomen dat CCS de structurele opschaling van hernieuwbare technieken in de SDE++ inperkt, ook in het kader van de wens om versneld het gebruik van aardgas en andere geïmporteerde fossiele brandstoffen af te bouwen.*

Verbeter de steun voor elektrificatie en elektrolyse op basis van aantoonbaar gebruik duurzame elektriciteit

Elektrificatie is een belangrijke pijler van de energietransitie, wat de Kamer heeft onderkend in de [motie Boucke c.s.](#) die de regering verzoekt in de SDE++ de toegankelijkheid en dekking van elektrificatie op basis van duurzame elektriciteit te verbeteren. Het is goed dat per dit jaar nieuwe categorieën worden geopend met een fysieke directe lijn van duurzame opwek naar de gebruiker (zoals een elektrolyzer). Deze gaan nu uit van een directe lijn naar een windpark op land; ook op zee worden inmiddels concepten ontwikkeld voor directe waterstofproductie uit offshore wind. Daarnaast is het belangrijk dat ook de mogelijkheid van een 'virtuele directe lijn' wordt geopend, waarbij de elektriciteit tussen duurzame opwek en gebruiker via het net wordt getransporteerd en de koppeling met aanvullende afspraken wordt verzekerd. Het nieuwe Europese [Milieusteunkader](#) (CEEAG) en de binnenkort te publiceren gedelegeerde handeling van de EU over hernieuwbare waterstof maken zo'n virtuele koppeling mogelijk. De bijbehorende voorwaarden maken dat robuust wordt aangetoond dat gebruik wordt gemaakt van duurzame elektriciteit waarmee dan ook daadwerkelijke emissiereductie is geborgd. Daarom stelt de NVDE voor:

- *Tref voorbereidingen voor **opschaling van waterstofproductie op zee en de benodigde waterstof-infra, inclusief een SDE++-categorie 'waterstof uit wind op zee'**, gezien de noodzaak om groene waterstofproductie sterk te laten groeien richting 2030 en daarna en de innovatiekansen die het biedt voor Nederland.*
- ***Bereid in 2022 nieuwe categorieën voor gebaseerd op een 'virtuele directe lijn'** tussen elektrificeerder en hernieuwbare opwek, zodat deze vanaf 2023 in de SDE++ kunnen worden meegenomen.*

In de SDE++ hebben we alle technieken nodig die ons onafhankelijk maken van fossiele brandstoffen

De noodzaak om onafhankelijk te worden van aardgas en andere fossiele brandstoffen is urgenter dan ooit. Onze Klimaatdoelen voor 2030 en verder zijn zo ambitieus dat we alles uit de kast moeten halen om ze te halen, zo concludeerde ook [PBL bij de eerste analyse van het Coalitieakkoord](#). Oftewel: alle technieken zijn nodig. Wat ons betreft moeten we recht doen aan de zorgen die bij bepaalde technieken leven, terwijl de transitie op snelheid blijft. Want het uitsluiten van technieken kunnen we ons eenvoudig niet permitteren. Daarom bepleit de NVDE:

- ***Zet in de SDE++ geen onnodige rem op technieken zoals wind op land, zon op land en biomassa, die hernieuwbare energie produceren én CO₂ reduceren.***

- Zorg dat voor de **warmtevoorziening in de gebouwde omgeving** het afbouwpad voor nieuwe subsidies voor verbranding van houtige biomassa onderdeel is van een **bronnenstrategie**, waarin ook de (financiële ondersteuning van de) opbouw van alternatieve bronnen voldoende geborgd is en waarin wordt geborgd dat niet teruggegrepen hoeft te worden op inzet van aardgas. Maak daarbij onderscheid tussen basislast en flexibele pieklast, waarbij houtige biomassa voor flexibele inzet langer nodig zal zijn.
- Hernieuwbare projecten op land (wind- en zonne-energie) zijn gekoppeld aan het doel van 35 TWh. Wij adviseren om, wanneer projecten breed gedragen zijn en de aansluiting en transport op het net mogelijk is, **subsiëring te blijven verstrekken, óók als de 35TWh is bereikt**. Met zicht op elektrificatie is het zonde en inefficiënt om projecten met bestuurlijk draagvlak niet te verzilveren, ook met het oog op de noodzaak om versneld elektriciteit uit centrales op aardgas te vervangen. Daarbij is een randvoorwaarde om aandacht te hebben voor de systeemeffecten door het matchen van vraag en aanbod, meer energieopslag en flexibilisering van de vraag. Uitvoering van 'Samen sneller het net op' is daarbij cruciaal.

Race tegen de klok: snellere besluitvorming en vergunningverlening

Opschaling van hernieuwbare energie is nodig én haalbaar. Dit kan alleen als in 2022 alle grote besluiten zijn genomen en vertaald naar concreet beleid. Klimaatverandering is een race tegen de klok en dus zijn politieke besluitvorming en vergunningverlening voor inpassing van hernieuwbare energie dat ook. Wij juichen daarom toe dat het coalitieakkoord inzet op versnelling van procedures voor de realisatie van nieuwe grootschalige energie-infrastructurele projecten.

- **De NVDE pleit met een coalitie van bedrijven en netbeheerders voor een tijdsnorm van twee jaar voor vergunningverlening** met de noodzakelijke borging van zorgvuldigheid, weging van andere belangen, draagvlak en inspraak. Daarbij geldt wederkerigheid: bedrijven hebben de overheid nodig, maar zijn zelf ook bereid tot wederkerige prestatieafspraken.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De activiteiten bij meer dan 6.000 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim €41 miljard en meer dan 250.000 werknemers.